

МАГИСТРАНТТАР МЕН ДОКТОРАНТТАРДЫҢ КӘСІБИ ТӘЖІРИБЕНІ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЕРЕЖЕЛЕРІ

1. Жалпы ережелер

1. Магистранттар мен докторанттардың кәсіби іс-тәжірибесі: зерттеу, педагогикалық және өндірістік түрде, Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде өткізіледі.

2. Осы ереже жоғарғы оқу орнынан кейінгі білім беру (Қазақстан Республикасы Үкіметі бұйрығымен 2012 жылдың 23 тамызынан №1080) мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарға сәйкес бекітілген.

3. Кәсіби іс-тәжірибе жоғарғы оқу орнынның білім беру жүйесінде Жоғарғы Оқу орнындағы оқу үрдісі кезінде алынған барлық теориялық білімдердің, практикалық дағдылар мен күзінеттіліктердің, сонымен қатар озық тәжірибені менгерудің, кәсіби даярлықтың негізгі компоненті болып табылады. Кәсіби іс-тәжірибе ажыратылады: зерттеулік, педагогикалық және өндірістік.

4. Зерттеу іс-тәжірибенің мақсаты: отандық және шет елдік ғылымдардың ең жаңа методологиялық, теориялық және технологиялық жетістіктерді меңгеру; практикалық дағдыларды бекіту; заманауи жинақтау әдістерін қолдану болып табылады.

5. Педагогикалық тәжірибенің мақсаты жоғарғы оқу орнындағы ғылыми-педагогикалық әрекетке даярлау, жоғарғы мектептерде оқу-тәрбиелік үрдісінде дағдыларды қалыптастыру және қорытындылау, яғни арнайы пәндер бойынша сабақ беру, оқу үрдісін ұйымдастыру, ғылыми методикалық жұмыстар жүргізу болып табылады.

6. Өндірістік тәжірибенің мақсаты практикалық дағдылармен арнайы болашақ мамандығына байланысты тәжірибе жинақтау және бекіту болып табылады.

7. Кәсіби іс-тәжірибенің мерзімі мен мазмұны негізгі оқу жоспарында анықталады және жеке жоспарда көрсетілуі тиіс.

8. Кәсіби іс-тәжірибенің бағдарламалары мен мазмұны жоғарғы оқу орнындағы мамандыққа байланысты кафедраларда жасалынады.

2. Кәсіби іс-тәжірибенің мазмұны мен міндеттері.

9. Зерттеу іс-тәжірибесінің негізгі міндеттері:

- ғылыми зерттеу-эксперименталды жұмыстың әдістерін меңгеру.
- заманауи анализ әдістерімен және түсіндіруді меңгеру.
- диссертациялық жұмысқа қажетті шынайы мәліметтерді жинақтау.
- таңдалынған сала бойынша ғылыми немесе практикалық іс-әрекетті тиімді жетілдіру мақсатында кәсіптік дағдыларды қалыптастыру.
- өзін жетілдіру мақсатында оқушылардың шығармашылық және зерттеушілік дағдыларын қалыптастыру.

10. Зерттеу тәжірибе қызметінің келесі түрлері қарастырылады:

- таңдалынған диссертацияның тақырыбына байланысты дәлелденген зерттеулер базасы жұмысына сәйкес (зерттеу жұмыстарының бағдарламасы мен жоспарын құру, зерттеу нысанын табу, зерттеу нысанын нақты көрсету, методологиялық зерттеудің негізін таңдау)

- анықтама-ақпараттық жүйені зерттеу , ақпаратты іздеу тәсілдерін қарастыру, библиографиялық анықтамалармен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру, ғылыми-библиографиялық тізімдерді құрастыру, библиографиялық сипаттамаларын ғылыми жұмыстарда қолдану, отандық және шет елдік деректер базасымен жұмыс атқару.

- диссертациялық тақырыпқа байланысты кәсіби- эксперименталды зерттеу жасау, өңдеу, саралау және жинақтау.

11. Педагогикалық тәжірибенің негізгі мақсаты:

- құрастыру әдістері мен ғылыми білімді оқу материалында меңгеру, пәндік деректерді ауызша және жазбаша түрде мазмұндау, заманауи білім технологияларымен, тақырыптық жаттығулар мен және т.б. негізгі ғылыми педагогикалық және ғылыми-методологиялық жұмыстарын меңгеру

-қойылған педагогикалық талаптарға сәйкес оқу тәрбиелік мақсаттарды қоя білу, таңдаған тақырыбына байланысты оқу үрдісін ұйымдастырудағы әр түрлі тәсілдерді пайдалану, алға қойылған педагогикалық мақсаттарға байланысты диагностикалық әдіст менгеру, тиімді оқу үрдісін тексеру және бағалау.

-әр түрлі құрылымдардың тәсілдерімен танысу және оқу құралдарын және оқу құралдарын ашып көрсету, оқу жұмысын жандандыру арқылы жоғарғы мектептердегі кредиттік технология әдісі бойынша "студент-мұғалім" жүйесімен танысу.

12. Педагогикалық іс-тәжірибе келесі іс-әрекеттерді қарастырады:

-педагогикалық іс-тәжірибесін өту жеке бағдарламасын жоспарлау

-ғылыми-методикалық кеңестерге қатысу, оқу-тәрбиелік жұмыс жоспарының ұйымдасырылуы мен кафедраның методикалық жұмысымен танысу

-біліми тәртіп ғылыми аралық ғылымдарға қатысу арқылы университеттің жетекші оқытушылардың тәжірибесіне сүйене отырып білім алу

-нормативтік және құқықтық құжаттармен танысу (ҚР "Білім туралы Заң" және жалпыға бірдей стандарттарға сәйкес, оқу жоспары, типтік бағдарламалар және т.б.)

-магистранттар мен докторанттар жүргізген сабақтарға қатысып, сараптама жасау

-оқу жоспарының мазмұнын жеке ұйымдастырып жасау

-оқу жоспары тәртібіне сәйкес сабақтар жүргізу

-оқушылармен жеке жұмыстарды жүргізу, студенттік ғылыми зерттеулерімен жеке жұмыс жасау

13. Өндірістік тәжірибенің негізгі ережелері:

-мамандыққа байланысты кәсіби және еңбек дағдысын құрастыру

-өндірістік процедураларды басқару және ұйымдастыру үшін өнеркәсіп жұмысының өзгешелігін байқау

-заманауи басқару қызметінің негізгі дағдыларын меңгеру(бөлімшелердің іс-әрекетін жоспарлау, мәселелерді шешу, іс-әрекетке қатысты дұрыс шешім қабылдай білу.

14. Өндірістік тәжірибе келесі іс-әрекеттерді қарастырады:

-өнеркәсіптің қызметімен, негізгі нормативтік және регламенттік құжаттармен танысу

-жабдықтар мен құралдармен, тексеру өлшем аспаптарымен және т.б. танысу

-негізгі өндірістік және басқару жүйелерімен танысу

-өнеркәсіп қызметінің функционалдық міндеттердің шегіндегі жұмыстарды атқару

3. Кәсіби іс-тәжірибелерді ұйымдастыру және өткізу

15. Кәсіби тәжірибеден өту тәжірибе базасында жүзеге асырылады. Осыған сәйкес универдің факультетінен немесе бөлімшесінен, ал өндірістік іс-тәжірибеде ұйым, ұжым немесе өндірістің жетекшілері ғылыми базаның негізгі құралы ретінде ұйымдастыру мүмкін. Және де зерттеуұжымдары да ұйымдастырса болады.

16. Кәсіби іс-тәжірибенің мерзімі, ұзақтығы және мазмұны негізгі оқу бағдарламасына сәйкес, академиялық күнтізбемен және университет бекітетін бағдарламаға сай жүргізіледі.

17. Кәсіби іс-тәжірибенің ұйымдастырылу және өткізілуі жауапкершілігі жоғарғы оқу орнынның басшылығына алынады.

18. Кәсіби іс-тәжірибедегі оқыту методикасының, бағдарламасын, оның дұрыс тәртіпте өтілуін өз мамандығына сәйкес кафедралар жүзеге асырады.

19.Тәжірибе базасының бағдарламасы және де оқытылатын бағдарламалар кәсіби іс-тәжірибеге бағытталған бағдарламаға сәйкес орындалады

20. Өндірістік іс-тәжірибеге жіберілген оқушылар қажеттілігіне сәйкес медициналық бақылаудан өтілуі тиіс

21. Кәсіби іс-тәжірибе басталмасынан бұрын, кафедра оқушылармен керкеті дайындық жұмыстарын өткізіп, кәсіби кеңес айтуы қажет.

22. Тәжірибені жүргізетін әдетте магистранттың немесе докторанттың ғылым жетекшісі жүзеге асырады. Тәжірибе жетекшісі бұйрық бойынша алдын-ала тағайындалады

23. Тәжірибе жетекшісі:

-Тәжірибені жоспарлап, есептеп, нәтижесін сараптап ұйысдастырады

-Кәсіби іс-тәжірибенің өткізілудің жеке бағдарламасын магистрант немесе докторанттың бекітілуімен

- Педагогикалық тәжірибені өткізу үшін, оқу тобының негізгі ретінде ұйымдстырылады

-Кәсіби іс-тәжірибе өтілу кезінде практиканттарға ғылыми және методикалық көмек көрсетеді

-Практиканттың жұмысын қадағалап, кемшіліктерін немесе қателіктерін жою мақсаында түрлі іс шаралар қолданады

-Практикалық сараптама нәтижесін бағалайды, іс-тәжірибені бағалайды және қортындылайды

24. Педагогикалық практиканың өткізілуі үшін кафедрадан арнайы әдіскерлер бекітіледі, педагогикалық этника-психологиялық әдіскерлер

25. педагогикалық іс-тәжірибенің әдіскерлері:

-жоғарғы мектеп оқытушысының психологиялық педагогикалық дайындық жағдайының шегіндежеке және топтық кеңес беруді ұйымдастырады

-практикалық сынақтардың сабағына қатысады, оларға ашық түрде психологиялық-педагогикалық сараптама жасайды

-кіріспе және қорытынды конференцияларына қатысады

-практиканы жетілдіру жөніндегі өз ұсыныстарын енгізеді, түрлі мәселелерді шешу жөніндегі ақыл кеңесімен бөліседі

26. Жалпы жүктемелердің көлемі магистратуралық және докторантуралық мамандығына байланысты бекітіледі, сонымен қатар белсенді кәсіби іс-тәжірибесін (оқу сабақтарын жүргізу, зерттеу жұмыстарын жүргізу, сонымен қатар өнереәсіптік жұмыстар) 30 %, ал жеке жұмысқа кәсіби іс-тәжірибенің 70 % құрайды. Оның ішіне практикалық тәжірибе жетекшісінің дайындық жұмысы да кіреді.

27. Магистранттар мен докторанттардың жеке іс-тәжірибе кезіндегі жеке бағдарламасы жетекшінің ұйымдастырылуымен болады және және жалпы тәжірибе өткізу графигіне енеді, оны кафедра меңгерушісі бекітеді. Практикалық бекітілген жеке бағдарламаға сәйкес, әр оқушы жеке тапсырма алады.

28. Кәсіби іс-тәжірибені аттестациялау қорытындысы академиялық күнтізбе мен графикке сәйкес мерзімде орындалады

29. Тәжірибе қорытындысы бойынша оқушылар өткізген жұмыстардың көлемі мен деңгейіне сәйкес есеп береді. Іс-тәжірибе жетекшісі сол қорытынды есепке байланысты практикаға өзінің қорытындысын шығарады.

30. Іс-тәжірибенің қорытынды есебі және де жетекшінің қорытындысы кафедраға арнайы тағайындалған комиссия мүшелері қарастырып, бағалайды. Бағалау кезінде педагогика психология кафедраларымен бекітілген әдіскерлердің бағалары да ескеріледі

4. Практиканттардың құқықтары мен міндеттері

31. Магистранттар мен докторанттар іс-тәжірибе өту кезінде туындаған мәселелер бойынша іс-тәжірибе жетекшісіне, әдіскерлерге шығуға, оқу-методикалық құралдарды пайдалануға, тәжірибені жетілдіруге байланысты ұсыныстар енгізуге құқылы

32. Іс-тәжірибе кезінде қосымша келісім бойынша жоғарғы оқу орнындағы жетекші оқытушылардың оқу сабақтарына қатысуға, білім беру әдістерін жетілдіруге және алдыңғы қатарлы педагогикалық тәжірибемен танысуға құқылы

33. Практиканттар кәсіби тәжірибенің бағдарламасымен мен басқа да жұмыстарды

орындауға міндетті.

34. Іс-тәжірибе жоғарғы оқу орнының ішкі тәртіп ережесіне, әкімшілік нұсқаулығына, іс-тәжірибе өткізіліп жатқан жердің техникалық қауіпсіздік талаптарына бағынуға, ұйымның ішкі ұйымдастырылатын тәртібін сақтауға міндетті. Егер осы талаптар орындалмаған жағдайда оқушы іс-тәжірибеден шеттетілуі мүмкін.

35. Іс-тәжірибеден шеттетілген немесе шығарылған оқушылар өз өку жоспарын орындамаған деп есептелінеді

36. Тәжірибе бағдарламасына сәйкес практиканттар белгіленген мерзімде қорытынды есепті тапсыруға міндетті.